

آشنایی با دیوان محاسبات اندونزی

به کوشش: احسان حاجی باقری
اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل
دیوان محاسبات کشور

1394

کپی رایت: استفاده از این مطلب با ذکر منبع بلامانع است.

وظایف و مسئولیتها

دیوان محاسبات اندونزی نهادی دولتی است که مسئولیت حسابرسی سازمانهای دولتی و دستگاههای اجرایی و نظارت بر پاسخگوئی مسئولان دولتی را بر عهده دارد. در همین راستا می توان گفت که دیوان محاسبات دو وظیفه اصلی را بر عهده دارد:

1- نظارت و حسابرسی بر درآمدهای دولت

2- نظارت بر هزینه ها و پرداختهایی که دولت انجام می دهد.

منظور از مالیه دولتی، منابع مالی و غیرمالی در اختیار دولت است که جزء اموال عمومی محسوب شده و مشمول حسابرسی می گردد.

دیوان محاسبات اندونزی در کنار حسابرسی سازمانها و دستگاههای دولتی، موظف به حسابرسی آن دسته از شرکتهایی است که تمام یا بخشی از سرمایه آنها متعلق به دولت است.

جایگاه قانونی

دیوان محاسبات اندونزی بر اساس ماده (23) قانون اساسی این کشور، مصوب 1945 اجازه تشکیل یافته است. بر اساس همین قانون، دیوان محاسبات در حاکمیت این کشور، از جایگاه ممتازی برخوردار گردیده است. متعاقب تصویب قانون اساسی اندونزی، دیوان محاسبات این کشور در اول ژانویه 1947 تشکیل گردید که همه ساله در این تاریخ، جشن تاسیس دیوان محاسبات برگزار می شود. قانون اساسی اندونزی در سال 1998 و 2001 تغییراتی یافت که بر اساس این تغییرات، جایگاه دیوان محاسبات نیز ارتقاء پیدا کرد. بر اساس قانون اساسی جدید، دیوان محاسبات، نهادی آزاد و مستقل است. بر همین اساس دیوان محاسبات نه تنها مسئولیت دارد تا حسابهای دولت را رسیدگی نماید بلکه در خصوص مدیریت و نحوه استفاده از مالیه عمومی دولت نیز نظارت خواهد کرد.

از سال 2003 چهار قانون مرتبط با فعالیتهای و عملکرد دیوان محاسبات به شرح زیر تصویب شده است:

- قانون مالیه دولتی مصوب 2013

- قانون خزانه داری دولتی مصوب 2004

- قانون حسابرسی و مدیریت مالی دولتی مصوب 2004

- قانون دیوان محاسبات مصوب 2006

قانون دیوان محاسبات مصوب 2006 تصریح می‌کند که این دیوان، نهادی است مستقل و آزاد که وظیفه آن انجام حسابرسی بصورت حرفه‌ای است و چنین نهادی لازمه دولتی پاک، بدور از فساد مالی، تبانی و رانت‌خواری است.

رابطه دیوان و ریاست جمهوری

در دوران ریاست جمهوری سوکارتو و سوکارتو، دیوان محاسبات اندونزی نهادی بود که زیر نظر دولت فعالیت می‌نمود اما با انجام تغییرات در ساختار دولت و اصلاح قانون اساسی، اکنون دیوان محاسبات نهادی هم طراز ریاست جمهوری است و لذا به این نهاد پاسخگو نمی‌باشد دلیل این مساله آن است که هنگامی که دیوان زیر نظر دولت فعالیت کند، آزادی عمل و استقلال آن برای انجام حسابرسی‌های مستقل به مخاطره خواهد افتاد. در نظامی که دیوان محاسبات زیر نظر دولت و در رأس آن زیر نظر ریاست جمهوری فعالیت کند، قطعاً وظیفه حسابرسی دولتی، به خوبی انجام نخواهد شد. البته باید تصریح کرد که دیوان محاسبات، نهاد بالادستی دولت نیز نمی‌باشد.

استقلال دیوان محاسبات اندونزی

با توجه به اینکه دولتهای قبلی در ساختار حاکمیتی اندونزی کنترل زیادی بر فعالیتها و عملکرد دیوان محاسبات داشتند، اصلاحیه موجود در قانون اساسی موجب گردید تا دیوان به نهادی آزاد و مستقل تبدیل شود. با توجه به صراحت قانون اساسی در خصوص دوری از امکان تحقق فساد مالی، تبانی و رانت‌خواری، امروزه دیوان محاسبات اندونزی، سازمانی مؤثر و مفیدتر نسبت به گذشته است.

استقلال سازمانی نکته در خور توجه دیگری در ساختار دیوان محاسبات اندونزی است. در همین رابطه قبل از انجام اصلاحات، رئیس دیوان محاسبات، قبلاً بر اساس پیشنهاد رئیس‌جمهور و تصویب مجلس نمایندگان انتخاب می‌گردید. اما امروزه رئیس دیوان محاسبات، با رأی اعضای هیات رئیسه دیوان محاسبات، انتخاب می‌شود و کلیه اعضای هیات رئیسه توسط نمایندگان مجلس انتخاب می‌شوند.

در گذشته گزارشهای حسابرسی، قبل از ارائه به مجلس به تأیید دولت می‌رسید اما اکنون گزارشهای دیوان، بدون مشورت با دولت، مستقیماً به مجلس ارائه می‌گردد و نسخه‌ای از آن در اختیار شورای نمایندگان منطقه‌ای و مجالس منطقه‌ای نیز قرار می‌گیرد. همچنین رئیس‌جمهور، استانداران، فرمانداران و شهرداران نیز نسخه‌ای از این گزارش را

دریافت می‌کنند. استقلال در خصوص انجام حسابرسی از دیگر نقاط قوت دیوان محاسبات اندونزی است. در همین رابطه انتخاب و تعیین دستگاههای مورد رسیدگی، برنامه‌ریزی و اجرای حسابرسی و همچنین تهیه گزارشهای حسابرسی با استقلال و آزادی عمل کامل صورت می‌گیرد. لذا می‌توان گفت که هیچ سازمان یا نهادی نمی‌تواند موجب تغییر مسیر گزارشهای حسابرسی گردد. در خصوص نحوه بکارگیری منابع انسانی، دیوان محاسبات می‌تواند بدون دریافت مجوز از دولت، نسبت به استخدام نیروهای مورد نیاز خود اقدام نماید. در خصوص استقلال مالی دیوان محاسبات اندونزی باید گفت، این دیوان دارای بودجه مستقل است که این بودجه به تصویب مجلس اندونزی می‌رسد و در بودجه کل کشور منظور می‌گردد.

انواع حسابرسی :

دیوان محاسبات اندونزی، حسابرسی‌های زیر را انجام می‌دهد:

1- **حسابرسی مالی** که هدف از این نوع حسابرسی، رسیدگی به صورتهای مالی دولت مرکزی و دولتهای محلی است.

2- **حسابرسی عملکرد** که در این نوع حسابرسی، صرفه اقتصادی، کارایی و اثربخشی پروژه‌ها و برنامه‌های دولت رسیدگی می‌شود. منظور از این نوع حسابرسی آنست که مشخص شود که آیا پروژه‌ها و برنامه‌های اجرا شده به هدف خود رسیده‌اند یا خیر.

3- **حسابرسی با اهداف خاص** که به آن دسته از حسابرسی اطلاق می‌شود که در واقع پیگیری‌کننده دو حسابرسی قبلی است. در این نوع حسابرسی، شواهد مربوط به تخلفات مالی و مواردی که جرم تلقی می‌گردد با دقت بیشتری بررسی و پیگیری می‌گردد.

دیوان محاسبات اندونزی، حسابرسی کلیه سازمانها، نهادها و شرکتهای دولتی را از حیث درآمد و هزینه و همچنین داراییهای منقول و غیرمنقول را رسیدگی می‌نماید. بر همین اساس، دولت مرکزی، دولتهای محلی، نهادهای خدمات‌رسانی دولتی، بانکها و هر سازمانی که از بودجه دولت استفاده می‌کند، تحت حسابرسی قرار می‌گیرد.

استانداردهای حسابرسی :

دیوان محاسبات اندونزی، رسیدگیهای خود را بصورت مستقل و هدفمند بر اساس استانداردهای حسابرسی مالی دولتی انجام می‌دهد. طبق قانون، این دیوان موظف است رسیدگی‌ها و نظارتهای مالی را بر اساس اصول پذیرفته شده

حسابرسی انجام دهد. استانداردهای حسابرسی مالی دولتی در اندونزی نه تنها بعنوان راهنما و دستورالعمل برای حسابرسان مورد استفاده قرار می‌گیرد بلکه دستگاههای مورد رسیدگی نیز می‌توانند بر اساس استانداردهای مذکور از نحوه حسابرسی و یافته‌های مربوطه مطلع شوند.

گزارشهای حسابرسی :

گزارشهای حسابرسی به مجلس ملی و شورای منطقه‌ای نمایندگان ارسال می‌گردد. همچنین نسخه‌ای از گزارش برای مجالس منطقه‌ای، ریاست جمهوری و دستگاههای مورد رسیدگی ارسال می‌شود.

دیوان محاسبات اندونزی علاوه بر گزارشهای سالانه، هر 6 ماه یکبار گزارشهای موردی را تهیه و ارسال می‌کند. پس از ارسال گزارشهای حسابرسی برای مراجع ذیربط این دیوان اجازه خواهد داشت، گزارشها را در اختیار مردم و رسانه‌ها قرار دهد.

رئیس و مجمع مدیریتی دیوان محاسبات:

هیات رئیسه دیوان محاسبات اندونزی از 9 عضو تشکیل شده که هر کدام با حکم رئیس جمهور منصوب می‌گردند. دوران تصدی اعضای هیات رئیسه، 5 سال می‌باشد که امکان تمدید آن برای یک دوره 5 ساله دیگر نیز وجود دارد. اعضای هیات رئیسه بصورت مشارکتی، تصمیمات لازم را اتخاذ می‌نمایند. ضمناً از بین اعضای هیات رئیسه و به انتخاب آنها، دو نفر به عنوان رئیس و نائب رئیس تعیین می‌گردند. اداره امور اجرایی و پشتیبانی و نیز منابع انسانی این دیوان، از وظایف رئیس و نایب رئیس دیوان محاسبات اندونزی بشمار می‌رود. عضویت در هیات رئیسه این دیوان برای کلیه شهروندان این کشور که شرایط ذیل را احراز نمایند، امکان‌پذیر می‌باشد:

- تابعیت کشور اندونزی
- اعتقاد به خداوند متعال
- اقامت در اندونزی
- پاکدامنی و امانت‌داری
- اعتقاد قلبی به جمهوری اندونزی و قانون اساسی این کشور
- داشتن مدرک کارشناسی و یا معادل آن
- نداشتن سوابق کیفری و حبس

- صحت کامل جسم و عقل
  - داشتن حداقل 35 سال سن
  - نداشتن سوابق اجرایی در حوزه مدیریت مالی کشور در دو سال گذشته
  - داشتن تمکن مالی لازم
- رئیس، نایب رئیس و اعضاء هیات رئیسه به دلایل زیر از سمت خود عزل خواهند شد:
- ارتکاب به جرایم کیفری و محکومیت توسط قوه قضائیه
  - زیر پا گذاشتن موازین اخلاقی دیوان محاسبات اندونزی
  - عدم انجام وظایف محوله به مدت یکماه بدون هیچگونه دلیل و عذر موجه
  - زیر پا گذاشتن سوگند حرفه‌ای

بیوگرافی آقای دکتر هری ازهر عزیز رئیس دیوان محاسبات اندونزی

آقای دکتر هری عزیز متولد 1959 میلادی (59 ساله) می باشد . ایشان از اکتبر 2014 بعنوان رئیس جدید دیوان محاسبات اندونزی شروع به کار کرد و جانشین دکتر ریزال جلیل گردید. آقای هری عزیز اقتصاددان، کارشناس مسائل سیاسی، نماینده سابق مجلس اندونزی و دارای تحصیلات دکترای اقتصاد از دانشگاه دولتی اوکلاهما در امریکا می باشند. وی در مجلس اندونزی در کمیسیون های دارایی، برنامه ریزی توسعه ملی، بانکداری و نهادهای مالی غیر بانکی فعالیت داشته است. ایشان قبل از ورود به مجلس، استاد رشته اقتصاد در دانشگاه های مختلف اندونزی بوده است. وی دارای تالیفات و مقالاتی در حوزه اقتصاد و حسابرسی دولتی در نشریات مختلف اندونزی می باشد.

منبع: دیوان محاسبات اندونزی: <http://www.bpk.go.id>